

КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКОТО НАСЛЕДСТВО КАТО НАЦИОНАЛНО БОГАТСТВО (Учебно помагало за неговото изучаване и опазване)

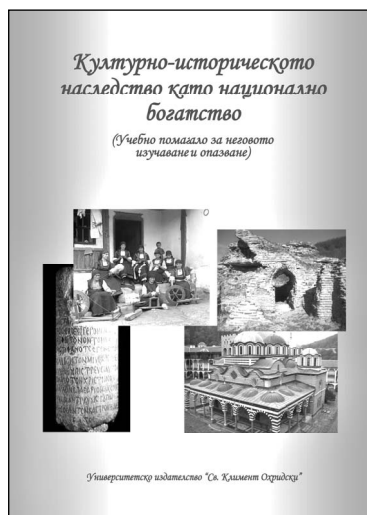
Ирина Колева

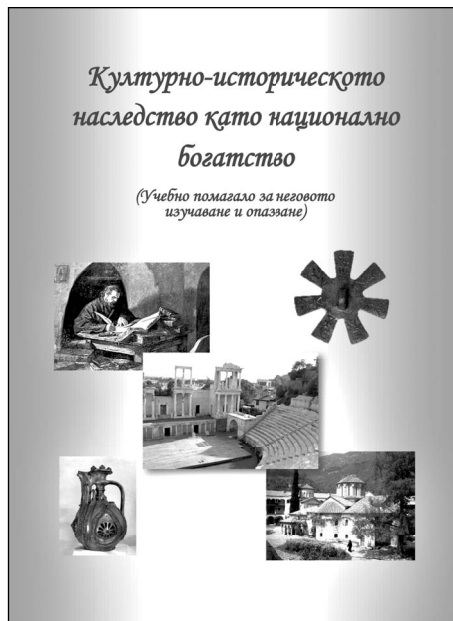
Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Учебното помагало със заглавие „Културно-историческото наследство като национално богатство (учебно помагало за неговото изучаване и опазване)“ е първо по рода си издание, което има за цел да насочи вниманието на учениците от гимназиалния курс към националното културно-историческо наследство, начините за неговото изучаване, съхраняване и опазване. В българското училище културно-историческото наследство все още не е значима част от съдържанието на учебниците по история. Новото учебно помагало е разработено от екип от учени специалисти – етнологи, археолози и историци. То е резултат от двугодишна работа по проект, осъществен от катедра „Етнология“ към Историческия факултет на СУ „Св. Кл. Охридски“ със заглавие „Традициите в крак

с времето (историко-етнологички проект за лятно училище за изучаване на регионалното културно-историческо наследство и националните традиции)“, финансиран от Фонд „Научни изследвания“ към МОМН. В рамките на проекта са организирани три училища – пролетни (април 2011 – гр. Етрополе и с. Подвис) и лятно (юли 2012 – с. Подвис, общ. Сунгурларе). В хода на обучението са представени отделни части от учебното помагало и то е прието много добре от учениците.

Структурата на това помагало е подчинена на неговата основна задача, а именно да разшири познанието за културата и обществото в контекста на националното наследство. По тази причина са оформени пет самостоятелни дяла: „Етнологията – наука за човека, неговото общество и култура“,

„Археологията – пътуване към миналото“, „В „работилницата“ на историка“, „На път през вековете“ и „Християнство“.

Още в структурата на помагалото личи новаторският подход на авторите. За пръв път на вниманието на учениците са представени науки като етнологията и археологията, които досега не са застъпени в българското средно образование (с изключение на някои специализирани гимназии). Присъствието на тези направления на знанието в учебника е от особено значение. Многообразието на народната култура и народното творчество, нейното сложно съдържание се представят за първи път в достъпен за учениците вид. Същото се отнася за веществените паметници, които са основни обекти на изучаване

от науките етнология и археология. Те представляват съществен дял от културно-историческото наследство на България.

Първият дял – „Етнологията – наука за човека, неговото общество и култура“, е от особено значение за концепцията на учебното помагало. Целта на авторите му е да насочи вниманието към опознаване и изучаване на трудовия делник и празник на българите, ролята и мястото на жената и мъжа в българската народна култура, народната вяра, обичайно-обредната система, народния светоглед и др. Авторите следват твърдото убеждение, че единствено и само познаването на културните традиции на собствения народ ще помогне за опазване на културно-историческо наследство като национално богатство в условията на глобализация.

В заглавията на отделните дялове е загатнат и предпочетеният от авторите динамичен и активен подход, целящ да фокусира вниманието на учениците към „ставащото“, а не към „станалото“ в исторически план. Делът, посветен на археологията, има за цел да даде на учениците синтезирани знания за самата наука, както и за работата на археолозите. В другите части на учебното помагало е направен опит учениците да бъдат ангажирани със самата работа на историка, което личи и от раздела „В „работилницата“ на историка“, където е обърнато особено внимание и на историческите извори, с които боравят историците, техния прочит и анализ, т.е. на конкретиката на самата работа на историка. Това е новаторски подход в представянето на историческото зна-

ние. Не случайно в него е включен самостоятелен дял „На път през вековете“. Представянето на пътната мрежа на страната от древността до края на османската власт в българските земи има за цел именно да подсили избрания динамичен подход, като в същото време подчертае приемствеността, която съществува в „обживяването“ на територията на страната.

Същото се отнася до страниците, посветени на християнската вяра. Въпреки че през последните две десетилетия се появиха учебници за факултативно изучаване на вероизповедание в училище, учебното помагало и тук предлага иновативен подход. Християнската църква е представена като обект и субект на историческите събития, които протичат на територията на България през различните епохи.

Учебното помагало е издържано по всички съвременни образователни стандарти, с многоброен илюстративен материал, част от който е автентичен и в този смисъл за пръв път се предлага на широка аудитория. За целта, освен многобройни интернет страници е използван Фотоархивът на Етнографския институт с музей към Българска академия на науките. Учебникът предлага още достатъчно възможност за самостоятелна работа на учениците с включените в него извори и въпроси за самостоятелна работа.

Безспорно представеното учебно помагало „Културно-историческото наследство като национално богатство“ предлага нов подход към изучаването на културата и историческото минало. Обединяването в едно издание на три различни науки дава на учениците общ поглед при опознаването на културно-историческото наследство, а изучаването му е първата стъпка към неговото опазване.

CULTURAL AND HISTORICAL HERITAGE - A NATIONAL TREASURE (TEXTBOOK FOR ITS STUDY AND SAFEGUARDING)

Prof. Dr Irina Koleva

✉ Sofia University „St. Kliment Ohridski“
Faculty of History
Department of Etnology
GSM: (+359)887518715
e-mail: kolevaira@gmail.com